

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра філософії та релігієзнавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 6 від 20.02.2019 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ЛОГІКА

Підготовки бакалавра

галузі знань 01 Освіта

спеціальності 014 Середня освіта

освітня програма

Хімія

Географія. Економіка

Фізична культура

Математика

Фізика

Інформатика

Біологія

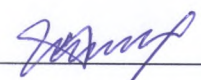
Програма навчальної дисципліни «Логіка» підготовки бакалавра галузі знань 01
Освіта, спеціальності 014 Середня освіта.

Розробник: Гудзенко О.Г., доцент кафедри філософії та релігієзнавства
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, к.філос.н.,
доцент.

Рецензент: Возняк С.С., професор кафедри культурології та хореографічного
мистецтва Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки,
к.філос.н., доцент.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри філософії та
релігієзнавства

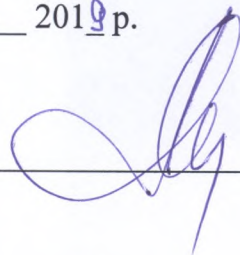
протокол № 7 від 21 січня 2019 р.

Завідувач кафедри: Ю.Г.Борейко

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією
факультету історії, політології та національної безпеки

протокол № 6 від 7.02 2019 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету

А.Г.Шваб

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Бакалавр галузь знань 01 Освіта, спеціальність 014 Середня освіта, освітня програма Хімія Географія. Економіка Фізична культура Математика Фізика Інформатика Біологія	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 6-ий
		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 70 год.
ІНДЗ: €		Консультації 8 год.
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Вивчення курсу спрямоване на те, щоб ознайомити студентів і методично допомогти їм зрозуміти та засвоїти особливості логіки як науки про мислення, основні принципи і закони правильного мислення, зміст основних форм мислення - поняття, судження та умовиводів, їх форм та видів; загальні правила і вимоги доведення і спростування, які розкривають сутність логічної аргументації; основні методи та прийоми раціонального опрацювання інформації; логічні особливості ділового спілкування.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях, як провідні проблеми традиційної логіки, їх значення для професійної діяльності, основні історичні етапи розвитку логіки, пізнавально-евристична, інформаційна, світоглядна, пропедевтико-виховна, нормативно-мислительна функції логіки.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Вступ до логіки

Тема 1. *Вступ до дисципліни “Логіка”. Предмет і мова формальної логіки*

Вступ до дисципліни “Логіка”. Історичні умови виникнення формальної логіки, її розвиток. Загальна характеристика формальної логіки як науки. Структура сучасної логіки. Мислення як предмет вивчення логіки. Мислення і мова. Поняття про форми і закони мислення. Логіка як нормативна наука. Теоретичне і практичне значення логіки.

Тема 2. *Історія логіки як науки*

Становлення і формування логіки в Стародавній Греції. Аристотель як засновник логіки. Логіка Середньовіччя. Індуктивна логіка Ф.Бекона, Д.С.Мілля. Прогрес логіки у ХІХ–ХХ ст. Математична логіка. Сучасна неklasична логіка, її відмінність від класичної. Розвиток логіки в Україні.

Змістовий модуль 2. Традиційна логіка

Тема 3. Поняття як форма логічного мислення

Визначення поняття, його загальна характеристика. Об'єм та зміст поняття, види понять, взаємини між ними. Обмеження та узагальнення понять. Визначення і поділ понять, прийоми, подібні до визначення. Мовні форми виявлення понять. Основні логічні прийоми формування понять. Операції над поняттями і їх значеннями для мислення фахівця.

Тема 4. Судження як форма логічного мислення

Загальна характеристика судження. Судження як форма мислення, види судження. Судження і речення. Структура простого судження, його види. Логічна форма судження. Класифікація суджень. Розподіл термінів у простому судженні. Складне судження, його види та істинність. Модальність суджень, взаємовідношення між ними. Безпосередній умовивід - "Логічний квадрат".

Тема 5. Основні закони формальної логіки

Поняття про закон мислення. Закон тотожності, закон суперечності (несуперечності), закон достатньої підстави, закон виключеного третього. Ознаки вірного мислення. Закони логіки і формування логічної культури фахівця.

Тема 6. Умовивід як форма і засіб формування думки і знання. Доведення.

Умовивід як форма мислення, загальні особливості, істинність та хибність, види умовиводів. Структура умовиводу. Види дедуктивних умовиводів (силогізм, полісилогізм, ентимема). Категоричний силогізм, його фігури і модуси. Умовні та розподільні умовиводи. Індуктивні умовиводи, їх особливості і специфіка. Основні риси наукової індукції, її значення в системі людських знань.

Тема 7. Доведення

Поняття доведення (доказу), його структура. Види і різновиди доказів. Правила доказу. Поняття спростування. Види спростування. Суперечка і дискусія як різновиди аргументації. Сутність логічної аргументації. Доведення і спростування. Система правил аргументації. Проблемні ситуації і диспути. Логічні помилки у доказі, пастки у суперечці і способи їх подолання.

Тема 8. Значення логіки

Соціальне призначення й функції логіки. Роль логіки у формуванні інтелектуальної культури людини. Основні види логічних помилок: паралогізми; софізми; парадокси.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Вступ до логіки					
Тема 1. Вступ до дисципліни "Логіка". Предмет і мова формальної логіки	8	2	2	8	1
Тема 2. Історія логіки як науки	12	4	2	10	1
Разом за модулем 1	20	6	4	18	2
Змістовий модуль 2. Традиційна логіка					
Тема 3. Поняття як форма логічного мислення	8	2	2	8	1
Тема 4. Судження як форма логічного мислення	8	4	2	10	1
Тема 5. Основні закони формальної логіки	10	4	2	10	1
Тема 6. Умовивід як форма і засіб формування думки і знання	14	4	2	8	1

Тема 7. Доведення		4	2	8	1
Тема 8. Значення логіки		2	2	8	1
Разом за модулем 2	40	20	12	52	6
Всього годин:	120	26	16	70	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Вступ до логіки

Тема 1. Вступ до дисципліни “Логіка”. Предмет і мова формальної логіки

1. Пізнання як мисленнєвий процес.
2. Мислення як предмет вивчення логіки.
3. Логіка як наука про форми і закони мислення.
4. Поняття про логічну форму.
5. Поняття про логічний закон.
6. Проблема істинності та формальної правильності (міркувань) мислення.

Тема 2. Історія логіки як науки

1. Основні історичні етапи розвитку логіки.
2. Дві концепції виникнення логіки в контексті культури.
3. Логіка на порозі третього тисячоліття.
4. Векторність розвитку ціннісного потенціалу логіки як науки в період постмодерну.

Змістовий модуль 2. Традиційна логіка

Тема 3. Поняття

1. Мислення і мова. Мова як знакова інформаційна система .
2. Логічний аналіз мови – спосіб виявлення логічних форм і законів.
3. Поняття про мову логіки висловлень. Поняття про мову логіки предикатів.
4. Роль штучних мов логіки у з’ясуванні структури думки.

Тема 4. Судження

1. Пропозиційна функція.
2. Судження і речення.
3. Роль питання у пізнанні.
4. Значення судження як форми мислення.
5. „Логічний квадрат”.

Тема 5. Закони логіки

1. Формули, що репрезентують структуру завжди істинних думок.
2. Основні закони логіки як формули істинних думок.
3. Закони логіки висловлень.
4. Закони логіки предикатів.
5. Методологічна роль законів логіки.

Тема 6. Умовивід

1. Основні правила і закони виводів логіки висловлень. Правила термінів.
2. Фігури простого категоричного силогізму. Правила фігур силогізму.
3. Модуси силогізму.
4. Скорочений силогізм. Складні скорочені силогізми.
5. Аналогія як вид умовиводу та її види.

Тема 7. Доведення

1. Логічні засади аргументації.
2. Логічні засоби перевірки коректності доведення і спростування.

Тема 8. Значення логіки

1. Логіко-методологічний потенціал наукових проблем.
2. Роль логіки в розвитку систематизації та обґрунтуванні наукового знання.

6. ІНДЗ

Індивідуальним навчально-дослідним завданням для студентів є написання есе.

Есе – це розв'язання конкретної проблеми, яке ґрунтоване на теоретичному осмисленні вивченого матеріалу та опрацьованої літератури з урахуванням суспільно-значущих тем, викладене на 7-8 сторінках (12600-14400 знаків). Есей є однією з найпростіших форм науково-аналітичного тексту. Найчастіше його метою є аргументоване висловлення автором особистої точки зору щодо певної дуже конкретної проблеми.

В оцінюванні будуть враховані:

- актуальність та чітке формулювання проблеми;
- оригінальність розв'язання;
- аргументація: за і проти.

Тематика есе

1. Специфіка логіки як науки.
2. Характеристика основних історичних етапів розвитку науки логіки.
3. Мислення і мова.
4. Значення класичної логіки на сучасному етапі.
5. Поділ понять та види поділу. Класифікація.
6. Основні логічні прийоми формування понять.
7. Означення /дефініція/ понять та види означень.
8. Правила означення понять і помилки можливі при означенні.
9. Значення логіки для професійної діяльності.
10. Загальна характеристика суджень. Розподіленість термінів у категоричних судженнях.
11. Логічний квадрат.
12. Основні закони логіки.
13. Дедуктивні та індуктивні умовиводи: порівняльний аналіз.
14. Фігури простого категоричного силогізму та їхні основні правила.
15. Логічні помилки, які трапляються в категоричних силогізмах.
16. Основні риси правильного мислення.
17. Поняття та структура умовиводу та його роль у пізнанні.
18. Індуктивні умовиводи та їх види.
19. Наукова індукція та її методи.
20. Логічні помилки в індуктивних умовиводах.
21. Аналогія та її види.
22. Гіпотеза як форма розвитку знань.
23. Правила доведення і правила спростування. Помилки при їх порушенні.
24. Паралогізми та софізми.
25. Парадокси та антиномії.
26. Суперечка та її види /диспут, дебати, дискусія, полеміка/.
27. Стратегія і тактика у суперечках.
28. Коректні і некоректні прийоми ведення суперечок.
29. Сутність недопустимих "аргументів", які використовуються у полеміці.
30. Логіка і культура спілкування.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль		Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	10	30	30	100
3	3	4	4	4	4	4	4				

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Боно Эдвард де. Рождение новой идеи: о нешаблонном мышлении/ Боно Эдвард де.– М.: Прогресс, 1976. - 144 с.
2. Вригт Г.Х. Логика и философия в XX веке /Г.Х.Вригт// Вопросы философии. - №8. - 1992. - С. 80-91.
3. Гаек П. Автоматическое образование гипотез/ П.Гаек. - М.: Наука, 1984. - 277 с.
4. Гасяк О.С. До питання про умови виникнення наукових проблем/ О.С.Гасяк // Проблеми філософії: Міжвідом. наук. зб. - Київ, 1975. Вип. 39. - С. 11-17.
5. Гасяк О.С. О критериях разграничения типов проблем науки/ О.С.Гасяк // Философские вопросы современного естествознания. - Киев, 1980. - Вып. 48.- С. 115-122.
6. Горский Д.П. Определение/ Д.П.Горский. - М.: Мысль, 1974. - С. 10-19.
7. Грязнов Б.С. Логика, рациональность, творчество/ Б.С.Грязнов. - М.: Наука, 1982. - 256 с.
8. Грязнов Б. С. О взаимоотношении проблем и теорий / Б.С.Грязнов // Природа - 1977. - № 4. - С. 60-64.
9. Жариков К.С. Научная проблема/ К.С.Жариков // Логика научного исследования. - М.: Наука, 1965. - С. 19-44.
10. Карри Х. Основания математической логики/ Х.Карри. -М.: Мир, 1969. - 507 с.
11. Лернер И.Я. Познавательные задачи в обучении истории/ И.Я.Лернер. - М.: Просвещение, 1968. - 94 с.
12. Меркулов И.П. Метод гипотез в истории научного познания/ И.П.Меркулов. - М.: Наука, 1984. -188 с.
13. Мочалов И.И. Проблема как категория логики научного познания/ И.И.Мочалов // Вопросы философии. – 1964. - № 11. - С. 27-36.
14. Попов П.С. Суждение/ П.С.Попов. - М.: МГУ, 1957. - 48 с.
15. Поппер К. Логика и рост научного знания/ К.Поппер. - М.: Прогресс. 1983 - 606 с.
16. Рузавин Г И. Научная теория: логико-методологический аспект/ Г.И.Рузавин. - М.: Мысль, 1978.-246 с.

9. ЕКЗАМЕН ПРОВОДИТЬСЯ У ВИГЛЯДІ КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕСТУВАННЯ

Схвалено Вченою радою
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Протокол № __ від _____ 201 р.

Проректор з науково-педагогічної

і навчальної роботи та рекрутації

С. В. Гаврилюк

Навчальний відділ

Л. О. Заєць

Юридичний відділ

А. В. Маїло